

ПЯРАТА

Българска
Православна Църква
"Св. Петка" Бостън

КОЯТО ИЗПОВЯДВАМЕ

Април

- 1 (Златоустова литургия) Св. преподобна Мария Египетска. Св. свещеномъченик Аврахий Български
- 2 Четвърта неделя на Великия пост - на св. преподобни Йоан Лествичник (Василиева литургия), Св. преподобни Тит Чудотворец
- 3 Св. преподобни Никита Мидийски
- 4 Св. преподобни Исидор Песконецки и Георги в Малая. Св. свещеномъченик Никита Серски
- 5 (Преждеосвещена литургия) (Малко повечерие с целия канон на Св. Андрей Критски) Св. мъченици Теодул и Агатолид
- 6 (Преждеосвещена литургия) * Успение на св. Методий Славянобългарски. Св. Евтимий, патриарх Цариградски. Св. Мартин Изповедник, папа Римски. Св. мъченици Тимотей и Диоген Македонски
- 7 (Малко повечерие с целия Богородичен канон и акасти) Св. преподобни Георги, епископ Митилениски
- 8 (Златоустова литургия) Св. апостоли Иродион, Агав, Руф, Асирник, Флегонт и Ермий от седемдесетте апостоли.
- 9 Пета неделя на Великия пост - на св. преподобна Мария Египетска. (Василиева литургия). Св. мъченик Евпимий
- 10 Св. мъченици Терентий и Помпий
- 11 Св. свещеномъченик Антил, епископ на Пергам Асийски.
- 12 (Преждеосвещена литургия) Св. преподобни Василий Изповедник, епископ Парийски. Св. преподобна Анастасия игумения.
- 13 Св. свещеномъченик Артемон, презвитер Лавдийски.
- 14 (Преждеосвещена литургия) Св. Мартин, папа Римски
- 15 Възкресяване на Лазааря (Лазаровден, Лазарева Събота. Златоустова литургия) Св. апостоли Архистарх, Пуд и Профим от 70-апостоли.
- 16 Шеста неделя на Великия пост - Вход Господен в Иерусалим (Връбница, Цветница). (Всичко на празника). (Златоустова литургия). (Вечерта Последование на Жениха). (Разрешава се рибa) Св. мъченици девица Агалия, Ирина и Хиония

СТРАТНАТА (ВЕЛИКАТА) СЕДМИЦА ДЕН ПО ДЕН

- 17 **ВЕЛИКИ ПОНЕДЕЛНИК** (Преждеосвещена литургия) (Вечерта Последование на Жениха). Св. преподобни Симеон в Персида и Акакий, епископ Мелитински
- 18 **ВЕЛИКИ ВТОРНИК** (Преждеосвещена литургия). (Вечерта Последование на Жениха). Св. преподобни Йоан, ученик на св. Григорий Декаполит. Св. преподобни Козма, епископ Халкидонски. Св. Иоан, архиепископ Антиохийски. Св. мъченик Виктор Никомедийски († 303)
- 19 **ВЕЛИКА СРЯДА** (Преждеосвещена литургия) (Вечерта Малко повечерие). Св. преподобни Иоан Ветхолощерици. Св. мъченици Христофор и Теона.
- 20 **ВЕЛИКИ ЧЕТВЪРТЪК** (Утрена, Велик маслосвет, Василиева литургия) (Вечерта Последование на 12 Евангелия). Св. преподобни Теодор Трихина. Св. Анастасий Синаит, патриарх Антиохийски
- 21 **ВЕЛИКИ ПЕТЪК** (Царски часове. Вечеря с изнасяне на Плащаницата) (Вечерта Огело Христово). Св. свещеномъченик Януарий и Теодор в Пергия
- 22 **ВЕЛИКА СЪБОТА** (Василиева литургия). Св. преподобни Теодор Сикот
- 23 **ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО - ПАСХА.** (За разлика от другите неделни дни, на Великден няма литургия. Тя се отпуща след полунощ в събота вечерта, т.е. след великденската утрена). Св. мъченица Александра. Св. мъченик Лазар Български
- 24 **ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО** Св. мъченик Свато Стратимил и Валентин
- 25 **ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО.** Св. апостол и евангелист Марк
- 26 Светла сряда (Блажи се). Св. свещеномъченик Василий, епископ Амасийски
- 27 Светли четвъртък. Св. свещеномъченик Симеон, брат Господен по плът
- 28 Светли петък. Животоприемни източник. Св. апостоли Иасон и Сосипатър от седемдесетте апостоли
- 29 Светла събота. Св. девет мъченици в Кийв. Св. преподобни Мелан Чудотворец
- 30 Неделя след Пасха - Томна Неделя. * Св. апостол Иаков Зеведеев. Св. Игнатий (Брянчанинов)

Предстоящи събития:

ЦЪРКОВНИ СЛУЖБИ

16 април 10:30 AM ЦВЕТНИЦА	22 април 11:30 PM ВЕЛИКДЕНСКИ СЛУЖБИ	23 април 11:00 AM
---	---	------------------------------------

597 Belmont Str., Belmont, MA

Възкресяване на Лазаря (ЛАЗАРОВ ДЕН)

ИСТОРИЯ НА ПРАЗНИКА

Лазаровото възкресение станало непосредствен повод за смъртната присъда на Спасителя. Затова именно от най-дълбока древност било установено случилото се да се спомня преди началото на Страстната седмица (Седмичата на Христовите страдания).

VI век Лазаровото възкресение се считало за общоцърковен и тържествен празник, което се вижда от множеството поучения на този ден от св. Иоан Златоуст, блаж. Августин, и др. В VII-VIII век светите църковни песнописци св. Андрей Критски, Козма Маюмски и Иоан Дамаскин съставили особени песнопения и канони, посветени на празника, които са в Църквата ползва до ден днешен.

Празникът припомня възкресението на Лазар - брат на Марта и Мария, жител на гр. Витания, близо до Ерусалим. Исус Христос го извежда от гроба и го възвръща към живот на четвъртия ден след неговото погребение, в знак на благодарност за проявеното гостоприемство. Според преданието Лазар живее още 30 години и умира като епископ на гр. Китон (о-в Кипър). Възкресението на Лазар засилва недоволството срещу Христос и ускорява неговата смърт.

Лазаровден се празнува в предпоследната събота преди Великден. На този ден се изпълняват обичаят лазаруване и поминалните обреди.

В лазаруването участват моми и момичета, които започват да се готвят още от постите, групират се по възраст и по чети. В четата има пейчки, шеталици, една от лазарките носи кошничка с яйца. Обхождат селото в събота от обяд и неделя до обяд, като влизат във всяка къща, пеят песен за всеки член от семейството. Игрят несклучено лазарско хоро. Стопаните ги даряват с яйца. Когато приключи лазаруването, лазарките си поделят събраното. Според вярванията в Североизточна България на Връбница "разпускат, пушат умрелите" от гробовете. За да засвидетелстват почитта си към тях, устройва се Лазарската задушница. В навечерието на Лазаровден жените ходят на гробището, прекадавят и преливат с вино гробовете на своите близки и раздават за душите им рангелов кравай, жито. Същата вечер или на Лазаровден всяка стопанка раздава в селото малки просфорки съобразно с броя на починалите, но винаги нечетно число. Вярването за разпускането на мъртвите поражда и паленето на огън при гробовете, което се извършва преди изгрев слънце на Връбница.

ЦВЕТНИЦА

На този ден християнската църква припомня тържественото влизане на Исус Христос в Ерусалим в дните преди еврейската Пасха. Според евангелистите Матей, Марко, Лука, Йоан и Христос влизат в Ерусалим на магаре. Вярващите го посрещат като разстилат пред него дрехите си и клонки от маслина и го възславят като Месиански цар. Най-рано празникът е честван в Ерусалим през IV век. В цялата страна Цветница се почита и като голям църковен празник. Сутринта на Цветница църкожнослужителите осветяват в църквата върбови клончета. Всички отиват на тържествена служба, вземат от върбовите клонки и ги отнасят в домовете си. Вярва се, че тази осветена върба има предпазна и продуцираща сила.

На Цветница (неделята след Лазаровден) за здраве се окичва с върбов клонки портите и се сплита венче от осветената в църквата върба.

Цветница, Цветна неделя, Вая, Куклинден – неделята преди Великден е празник на цветята и на този ден завършва

цикълът на моминските пролетни игри. Привечер на Върбница на мегдана моми и ергени за полседен път играят лазарското хоро, като за първи път след Великденските пости хорото е склучено.

На Върбница участвалите в Лазаруването моми отиват на реката (на чешма или кладенец) и пускат по течението на водата

пригответените венчета от върба. В Северозападна България и на отделни места в Тракия всяка мома пригитвя специален обреден хляб-кукла, със залък от който се кумичи (използва се за белег при избор на кумицата). В някои села на Карнобатско кумиченето става с ладийки от царевични листа. Чието венче, залък, ладийка или друг белег излезе най-напред по течението на водата, тази мома става кумица, кръстница. Тя повежда към своята къща моминското хоро. В дома на кумицата се слага обща трапеза. След гостуването момите говеят на кумицата до Великден, а на този ден всяка лазарка отива у тях с боядисани яйца и специален обреден хляб. Тук комицата ги освобождава от говеенето. Всички моменти от обичая Кумичене се придружават от съответните обредни песни, в които преобладават мотивите за качествата на моми и ергени, за любовта между тях, за предстояща женитба. Според народното поверие, девойка, която е лазарувала и се е кумичила, не може да бъде похитена от змей. Тя вече има право да се моми, да очаква сватове и да се ожени.

ВЪЗКРЕСЕНИЕТО...

Възкресението на Исус Христос е онзи исторически факт, който дава основа на цялото християнство. Св. ап. Павел разбирайки, че целият смисъл на християнството е неразривно свързан с Христовото Възкресение пише:

“Ако... Христос не е възкръснал, суетна е вярата ви: вие сте си още в греховете; тогава и ония, които са умрели в Христа, са загинали. И ако само през този живот се надяваме на Христа, ние сме най-окаяни от всички човеци. Но ето, Христос възкръсна от мъртви и за умрелите стана началък... Както в Адама всички умират, тъй и в Христа всички ще оживеят” (I Кор. 15:17-22).

Всички други религии са основани на теологично схващане или идеология, а не върху историческия факт за идентичността на основателя си, нито върху историческо събитие. Християнската вяра зависи от историческата достоверност на записаното в Новия Завет. Историята на християнството в най-голяма степен е историята на най-голямото чудо - чудото на Възкресението, което продължава да се случва непрестанно във всички християнски сърца, ден след ден, година след година, до Страшния Христов съд.

Наистина ли е имало Възкресение? Защо е трябвало Исус да възкръсва? Щеше ли да съществува християнството, ако не проповядваше за Възкресението на Христа? Има ли достатъчно доказателства, потвърждаващи вярата в него?

Съществуват редица исторически, литературни и юридически свидетелства в подкрепа на достоверността на Възкресението за които е писано много. Освен тях, налице са така наречените

обстоятелствени (косвени) доказателства. Докато прякото доказателство третира самия факт, то косвеното е представяне на факти, които са доказани и от които може да се съди за други факти. **Съществуват косвени доказателства, които са необясними по друг начин, освен чрез Възкресението.**

Ето някои от тях:

Произходът и съществуването на ранната християнска Църква е факт, който трябва да бъде обяснен. Тя възниква още в 30 г. сл. Хр. в Иерусалим, градът, в който Исус Христос е бил разпнат и погребан. Възкресението на основателя ѝ било проповядвано на няколко минути път от гробницата на Иосиф. В резултат на първата проповед за Възкресението на Христа 3000 души повярвали и се кръстили. Би ли оцеляла ранната Църква във враждебното си обкръжение и възможно ли е било обръщането на толкова хора, ако Христос не бе възкръснал от мъртвите?

Друг факт е решението да се промени деня за поклонение от събота в първия ден на седмицата - неделя. Ранните християни са били ревностни евреи, фанатици в пазенето на съботата. Те променят деня на поклонение от събота в неделя поради на Христовото Възкресение. Няма друго събитие, което да се чества петдесет и два пъти в годината.

Великият ден на Христовото възкресение е празник, който представлява най-пълно основната християнска догма – вярата във възкресението на праведниците в един по-хубав свят, който те ще наследят след земната си смърт и бъдещият страшен съд. Затова и ознаменуването на физическата смърт на Христос е празничен ден, на който те славят не края на живота, а освобождението от земната тежест и прехода към вечното духовно битие.

...на Исус Христос

Третото доказателство са таинствата, чрез които се преподава на вярващите Божията благодат и които ни напомнят страданията и смъртта на Исус Христос. Св. апостол Павел пише: “Всички ние, които се кръстихме в Христа Исуса, в Неговата смърт се кръстихме” (Рим. 6:3). Тези думи имат следния смисъл: като се потапяме в кръщелния купел, ние ставаме участници в изкупителната смърт на Христа.

Във връзка с таинството Евхаристия същият апостол казва: “Колчем ядете тоя хляб, и пиете тая чаша, ще възвестявате смъртта на Господа, докле дойде Той” (I Кор. 11:26). Тези думи показват, че тялото и кръвта Христови възвестяват че на земята е бил възплътения Син Божи, Който умрял на кръста за греховете на хората.

Промененият живот на ранните християни е едно от най-красноречивите доказателство в подкрепа на Възкресението. Кое ги е карало да проповядват навсякъде за Възкръсналия Христос? Ако са имали видима полза от това - обществен престиж, богатство, спокойствие, тогава логично бихме си обяснили действията им. Но вместо това християните са били разпъвани на кръст, хвърляни на дивите зверове по арените, пържени в масло, набивани на кол и пр. Въпреки всичко това християнската проповед се разраствала и печелела все повече при-

върженици. Заявената от последователите на Христа любов към ближния и непротивене на зло със зло правели дълбоко впечатление. Мъченията и масовите екзекуции укрепвали вярата на християните, което карало противниците им сериозно да се замислят върху морално-етичните ценности на тяхното вероизповедание и да стават техни последователи.

Преобразяването на Христовите ученици в храбри ентузиастични, които посрещат мъченичеството без страх или колебание не би могло да бъде обяснено по друг начин освен чрез Възкресението. Петър, който се отрича три пъти от Христа попада в затвора поради това, че започва да проповядва Възкръсналия Христос и завършва живота си разпънат на кръст с главата надолу.

Всред враждебни противници апостолите остават непоклатими в увереността си във Възкресението. Обръщането и последвалото служение на св. ап. Павел е едно от най-драматичните преобразования в цялата Свещена история. Ревнителят на иудейския закон с цялото си сърце приел Възкръсналия Христа, Когото гонел, за да стане най-активният проповедник на Неговото учение сред езичниците и един от стълбовете на Неговата Църква.

СТРАСТНА СЕДМИЦА

Така се наричат дните на Христовите страсти (страдания) от влизането на Исус Христос в Йерусалим за песах до смъртта му. В сряда е Тайна вечеря с Апостолите, през нощта срещу четвъртък са молитвата на Исус Христос в Гетсиманска градина, предателството на Юда и залавянето на Исус Христос, в четвъртък са произнасянето на смъртната присъда и потвърждаването и от Пилат Понтийски, в петък - разпъването на Исус Христос на кръста на Голгота.

В българската народна традиция Страстната седмица са дните от понеделник до събота, всеки от които се нарича велик (пр: Велики четвъртък). Първите 3 дни са определени за почистване, като на рутинната дейност се придава задължителен очистващ и продуциращ характер - прави се за здраве. На Велики четвъртък се спазва строга забрана за работа за предпазване от градушка, боядисват се великденските яйца. На Велики петък (наричан още Разпети петък) в Западна България се украсяват боядисаните яйца с различни мотиви - против болести и смърт. На Велика събота жените посещават гробищата, преливат и прекадвяват гробовете, раздават боядисани яйца и хляб за душите на мъртвите. Обикновено в събота се месят и пекаат обредните великденски хлябове.

ВЕЛИКДЕНСКИ ЯЙЦА

ИСТОРИЯ

Не е известен предиод или случай при или по повод, на който за първи път са се боядисвали яйца. Има исторически и архиеологически данни, че яйца са се боядисвали и дарявали още по време на древен Египет, Персия, Рим, Китай и Гърция. Ритуалите свързани с яйцата са били олицетворение на началото на живота. Като християнски религиозен символ яйцето се използва след разпространението на християнството. В началото то е олицетворявало гробницата на христос и камъка, който е отместил. По-късно асоциацията се е променила заради наложелия се обичай яйцата да се боядисват в червено - кръвта на Христос.

БЪЛГАРСКИ ТРАДИЦИИ

В България традиция е яйцата да се боядисват на Велики четвъртък, като броя им зависи от членовете на семейството и от броя на кокошките. Първото яйце се боядисва винаги в червено от най-възрастната жена в семейството, като с още топлото (току що боядиса-

но яйце) се правел символичен кръст на челата на децата. След този ритуал боядисването поемали младите жени в къщата. До появата на изкуствени оцветители са се използвали отвари от билки, ядки и др. С отвара от риган се боядисвали червените яйца, със смрадлика - в оранжево, зелени – с коприва, жълти – с орехи и кори от ябълка или отвара от стар кромид лук. Винаги когато се боядисвали яйцата се правела отделна кошничка и за кумувете. Яйце се дарявало и на всеки гост прекрачил прага на къщата. За допълнителна украса се използвали цели листа от магданоз, фигурки нарисувани с восък или се изписвали с цветни моливи. Според поверието този, на който яйцето остане

според, която великденският заек е бил голяма красива птица, принадлежащ на богиня. Един ден, тя превърнала своята любима птица в див заек. И тъй като той все още е птица по душа, продължава да прави гнезда и да ги пълни с яйца.

ОБРЕДНИ ХЛЯБОВЕ

Обредните хлябове са неотменима част от традициите на Великден. Обикновено се правят в кръгла форма, украсени с плетеници, като в средата им се слага червено яйце. В България по традиция се замесват в четвъртъка преди великден, в Гърция в петък и др. Един от тези хлябове се прави сладък - великденски козунак. За първи път козунак се прави през 17 век във Франция.

В Италия правят козунак, който може да трае цели 6 месеца.

ВЕЛИКДЕНСКИ СИМВОЛИ

здраво след чуването (борак) ще е най-здрав през годината.

ДРУГИ

Още през 18 век започва производството на шоколадови яйца. През 60-те години на 20 век се продават и пластмасови. Изключителени със своята красота и блясък са декоративните яйца Петер Карл Фаберже-Фаберже, изработени от скъпоценни камъни и благородни метали.

ВЕЛИКДЕНСКИ ЗАЕК

Този символ също предшества християнската религия. Заека се свързва с плодородието и изобилието, а в древните ритуали и вярвания се асоциирал и е символизирал луната. Съществува легенда

ВЕЛИКДЕНСКА ТРАПЕЗА

На Великден се сервират зелени салати с репички и сварени яйца, супи от дреболии на птици, агнешко печено, сладка баница, великденски курабии и др.

ВЕЛИКДЕН ПО СВЕТА

В РУСИЯ на празничната трапеза се слагат пасаха (сладкиш от пресована извара), кулич (козунак), боядисани яйца и агне, изпечено от тесто с много захар и масло. Този символ напомня за жертвата на Исус на Голгота. Тъй като Великден е празник на възкресението, на масата се слагат и житни или овесени кълнове: зърното символизира смъртта, а покаралите листенца - възкресението, възраждането. Не е задължително да се ядат тези кълнове, въпреки че са много полезни. Кулич се пече, за да се напомни прощалната вечеря на Исус с учениците. Този вид козунак се прави от рядко тесто, като за кекс и се пече във високи цилиндрични форми, с вместимост 1 -1 и 1/2 л. В старинните руски пещи куличите се пекат в големи десетлитрови форми.

В ПОЛША на празничната трапеза се сервират най-различни ястия от месо, млечни продукти, тестени изделия (мазурки и бабки - кекс от козуначено тесто). На масата се слага фигурка на агне, направена от захар или масло. За да се знае, че не всичко в живота е сладко, се поднася и настърган хрян. Всичките ястия се освещават в църквата.

В ГЪРЦИЯ Великден се празнува много тържествено и пищно. Празничния обяд започва с таеуеритса (овнешка шкембе чорба със застройка от яйца и лимонев сок). Това ястие замества агнето. Пече се tsoureki - козунак, който понякога се украсява с боядисани яйца. Традиционния десерт е баклава и бисквити kouloukakia във формата на венец

В ЧЕХИЯ, УНГАРИЯ И СЛОВАКИЯ се правят подобни на полските празнични ястия, но при всички има и свои национални особености. Чехите например пекат "мазанец" - сладки кръгли кифли със стафиди и бадеми; в Словакия се сервира за десерт "паска" - пирамида от пресована извара със сметана, захар, яйца и масло, която се украсява със захаросани плодове. Чешките момичета пръскат момичетата с вода, за да отмият от тях следите от зимата. След това им подаряват боядисани яйца.

В АНГЛИЯ на празника се събира цялото семейство. на трапезата се слагат: печено агне със зеленчуци, великденска торта (simnel cake) боядисани яйца. В неделя сутринта на закуска се поднасят кифлички, украсени с кръст (hot cross buns). В Ланкшир се прави състезание: от стръмен хълм се спускат варени яйца и побеждава този, чието яйце първо стигне до подножието, без да се счупи.

В ИТАЛИЯ пекат сладкиши, в които се вплитат боядисани яйца. Празненствата са пищни и зрелищни, а на масата има много сладкиши. В Ламбардия се пече хляб във формата на гълъб. В Лигургия пък правят нещо като наложена баница със сирене, яйца и зеленчуци от тридесет кори, символизиращи годините от живота на Христос